

Švedska pred usodno odločitvijo

Nemške zahteve Švedski v Stockholmu — Ene vesti govore samo o gospodarskem, druge pa tudi o vojaškem značaju nemških zahtev — Švedska ne bo dovolila prehoda nemških čet — Zavezniške garancije Švedski za pomoč

LONDON, 26. aprila. Havas. »DAILY EXPRESS« POROČA, DA JE NEMŠKA TRGOVINSKA MISIJA V STOCKHOLMU IZROČILA ŠVEDSKI ODLOČNE ZAHTEVE NEMČIJE. DELEGACIJA JE ZAHTEVALA, DA SE ŠVEDSKE LADJE UPORABIJO IZKLJUČNO ZA PROMET Z NEMČIJO TER DA SE DAJO NEMCEM TUDI POSEBNE PRAVICE V PRISTANIŠČU LULEI. DALJE JE TREBA OMOGOČITI IN ZAVAROVATI TRANSPORT ŠVEDSKIH RUD V NEMČIJO. ISTI LIST POROČA DALJE, DA NAMERAVA NEMČIJA ZASESTI NEKAJ ALANDSKIH OTOKOV. NEMČIJA SI JE BAJE ZAGOTOVILA V MOSKVI JAMSTVO, DA BO OSTALA FINSKA V TEM PRIMERU NEVTRALNA.

LONDON, 26. aprila. Exchange Telegraph. PO POROČILIH IZ STOCKHOLMA, KI PA ŠE NISO POTRJENA, SO NEMŠKE ZAHTEVE, KI SO BILE STAVLJENE ŠVEDSKI VLADI, ŠE DOSTI DALJNOSEŽNEJŠE, KAKOR SE JE PRVOTNO ZATRJEVALO. BAJE OBSEGAJO TE ZAHTEVE TUDI PRAVICO ZA PREVOZ NEMŠKIH ČET NA NORVEŠKO PO ŠVEDSKIH TERITORIALNIH VODAH, V PRIMERU POTREBE PA TUDI PO ŠVEDSKIH ŽELEZNICAH.

LONDON, 26. aprila. Exchange Telegraph. V Londonu in Parizu menijo, da je Švedska v veliki in neposredni nevarnosti. Zbiranje in vkrcavanje nemških čet na nemških tleh na Vzhodnem morju je očitno v zvezi s to, še zadnje preostalo nevtralnno državo v Skandinaviji. V Stockholmu se vprašujejo, ali ni napad na švedsko morda že sploh sklenjena stvar, ali pa bo Nemčija skušala z »živčno vojno« ukrotiti Švede, da bi pristali na njene zahteve. Ta alternativa bi bila za Nemce ugodnejša, ker se jim ne bi bilo treba spopasti s Švedi, ki so trdno odločeni upreti se vsakemu kršenju njihove nevtralnosti ali napadu nanje. Toda nobene verjetnosti ni, da bi Švedska, tudi ako bi se v gospodarskem oziru vdala nemškemu pritisku, sprejela še kake druge

obveznosti, ki bi bile vojaškega značaja in naperjene proti Norveški ter zaveznikom. Predvsem Švedska nikoli ne bi mogla sprejeti nemške zahteve za dovolitev prehoda nemških čet na Norveško čez švedsko državno ozemlje. Kakor se je Švedska uprla v tem oziru zaveznikom, ki so zahtevali prehod na Finsko, tako se bo uprla tudi sedaj Nemčiji. Anglija in Francija pa sta tudi že formalno obvestili švedsko vladu v Stockholmu, da ji bosta takoj priskočili na pomoč, ako bo napadena s strani Nemcev. Na Angliškem se neprenehoma vkrcavajo zavezniške čete za Norveško, ki bodo eventualno uporabljene tudi za obrambo Švedske. Na vsak način se pa pričakuje, da mora pasti odločitev še tekom tega tedna.

Amerika ne bi dovolila poraza zaveznikov

Načrt za vkrcanje 2 milijonov vojakov v New-Yorku - Zedinjene države bodo ostale nevtralne samo tako dolgo, dokler bo tudi Italija ostala na stališču nevmešavanja.

WASHINGTON, 26. aprila. Ass. Press. Vojni departma je podal izjavo, da bi v primeru mobilizacije moglo newyorško pristanišče odposlati 2 milijona vojakov. Ta izjava je bila izdana kot dopolnilo mobilizacijskih načrtov, o katerih se zadržuje, da so bili izdelani na podlagi izkušenj v svetovni vojni. »Columbia Broadcasting Corporation«, ki je sinoči objavila to obvestilo, pravi, da so bili ti koraki izdani za vse mogoče eventualnosti.

WASHINGTON, 26. aprila. Ass. Press. Tukaj se po londonskih informacijah zagotavlja, da odkar se v Italiji govori o vstopu v vojno, tudi v Zedinjenih drža-

vah Severne Amerike in v njenih vladnih krogih niso ravnodušni nasproti eventualnim dogodkom. Tako dolgo, dokler se Italija smatra za državo, ki ne namerava v vojno, bo ostala Amerika popolnoma nevtralna. Toda v zadnjih dneh se v Italiji mnogo govori o vojni, in kakor poroča »United Press«, je Mussolini nedavno izjavil neki skupini fašističnih voditeljev, da bo morda trajalo samo še nekaj tednov, ko bo tudi Italija zagrabila za orožje, samo ob sebi razumljivo na strani Nemčije. Po tej vesti je Mussolini dejal, da je Italijanska dana beseda sveta in da bo izpolnil obveznosti, ki izhajajo iz pakta z Nemčijo. Sedaj pa je na te

besede spregovorila tudi Amerika. Objava, da more newyorško pristanišče odposlati z ladjami 2 milijona vojakov, se smatra v diplomatskih krogih v Washingtonu kot opomin in svarilo Amerike. Potrjuje se mnenje, da bi Zedinjene države Severne Amerike priskočile zaveznikom takoj na pomoč, čim bi nastala nevarnost, da Anglija in Francija vojno izgubita. Senator Pittman je podal izjavo, iz katere izhaja potrditev te domneve, ko je dejal, da bi Zedinjene države same zašle v nevarnost, ako bi zmagale države diktatur.

WASHINGTON, 26. aprila. Reuter. USA so po dogovoru glede nabave lovskih le-

tal, bombarderjev in motorjev odobrile, da smejo zavezniki izvažati najmodernejše tipe avionov. Med nabavljenimi bombniki so tudi štirimotorni prvovrstne izdelave. Nabava je trenutno v izmeri za eno milijardo dolarjev. Postavljajo se pa tudi na zavezniški račun nove letalske tovarne, da bo izdelava letal čim bolj pospešena.

WASHINGTON, 26. aprila. Reuter. Po znani proklamaciji o vojnem stanju med Norveško in Nemčijo je Roosevelt izdal tudi ukrepe glede gibanja tujih podmornic v ameriških vodah. Roosevelt naglašava v izjavi svoja načela glede ameriške nevtralnosti v norveško-nemškem sporu. Obe strani je tudi princip dobave vojnega materiala Norveški. Danska ni omenjena. Roosevelt bo za enkrat ostal na počitku, ker trenutno še ni razloga, da bi se nujno vrnil v Washington.

Umik zaveznikov pri Lillehammerju

Po soglasnih poročilih so Nemci v osrednjem Norveškem napredovali proti severu, ker Norvežani na njihov napad niso bili zadosti pripravljeni

NEMŠKO POROČILO

BERLIN, 26. apr. DNB. Nemška letala so z uspehom posegla v boje na Norveškem. Dva angleška transportna parnika sta bila zadeta, en angleški minonosiec je bil blizu obale potopljen. Bomba, ki je zadela neki norveški rušilec, je povzročila na krovu požar. Na srednjem Norveškem so nemški letalci poškodovali na nekem letališču pet norveških letal angleškega tipa. Pri Dombasu so Nemci razgnali zbirajoče se glavne norveške sile.

NEMCI ZANIKAJO

BERLIN, 26. apr. DNB. Tu zanikajo vesti, da se je dvema norveškima letalcema posrečilo, polastiti se nemškega vodnega letala in z njim pobegniti na Anglijo.

ŠVEDSKO POROČILO

STOCKHOLM, 26. apr. LRP. Nemške čete so severno od Osla v zadnjih dveh dneh znatno napredovale in stoje pred malim mestom Rörösom. To napredovanje je bilo mogoče, ker so v dolini Oestör zlomile norveški odpor, ki ni bil zadosti pripravljen. Nemci so napadli s tanki in oklopnimi vozovi, proti katerim se Norvežani niso mogli postaviti uspešno. V bran. Norvežani žal sami niso imeli nobenega avtomatskega orožja. Mostove, ki so jih Norvežani na umiku porušili, so Nemci neverjetno naglo popravili. V Rörös, katerega so nemška letala že bombardirala, nemške čete same še niso vkorakale.

STOCKHOLM, 26. apr. Havas. Pri Narviku so po švedskih poročilih Nemci sedaj obkoljeni na dveh straneh, v mestu samem in severno od njega.

NORVEŠKO POROČILO

NORVEŠKA MEJA, 26. aprila. Štab norveškega poveljstva javlja: Nemške čete so napadle naše oddelke v južnem ustju doline Gudbrandsdal. Podpirale so jih močne topniške baterije in oddelki oklopnih voz. Naše čete so se umaknile na že pripravljene položaje. V Osterdalu nadaljujejo Nemci z napadi. Tu je posebno aktivno letalstvo, ki bombardira sproti norveške postojanke in njih zveze z ozadjem. Sestreljeni so bili trije nemški bombniki, ki so podlegli v boju z angleškimi lovci. Pri izkrcavanju so Nemci prisilili mnoge ribiške ladje, da so pomagale moštvu na kopno in tako preprečili sovražnikom, da bi streljal na civilne Norvežane.

NORVEŠKA MEJA, 26. apr. Štab norveškega poveljstva javlja: General Ruge, vrhovni poveljnik norveških čet je izdal vojakom ukaz, naj do zadnje kaplje krvi branijo vsako ped rodne zemlje. Kar so vojaki storili doslej, je dokaz njihovega junaštva in ljubezni do domovine. Res se je bilo treba na nekaterih točkah umakniti pred premočnim sovražnikom, toda vse je bilo treba izvesti tako zaradi nadaljnjega izvajanja načrtov. Kljub premoči, ki jo ima nasprotnik v nakopičenem modernem orožju, bo prišel

trenutek naše obrambe, ko bomo zbrali zadosten material in ljudi. Zavezniki prihajajo vsak dan v večjem številu. Vojaki, vztrajajte, naš trenutek se bliža!

ANGLESKO POROČILO

LONDON, 26. aprila. Reuter. Vojški strokovnjak »Timesov« piše, da se Nemci z velikimi napori trudijo, kako bi se polastili dveh norveških dolin, po katerih tečeta železnici: Gudbrandsdala in Osterdala. Nemške čete, ki prodirajo iz kotline pri Oslu v Gudbrandsdal, bi se rade polastile železniškega križišča pri Dombasu. Strokovnjaki preha na glavni problem zaveznikov na Norveškem: pojačanje njihove zračne obrambe pred nemškimi napadi. V tem odseku fronte morajo postaviti zavezniki več protiletalskih baterij in lovskih ednic. Nemci nalože vsak dan na večje težkoče. Angleške sile severno od Trondhjemu so izvršile nalogo, ki jim je bila zadana: preprečiti Nemcem, da bi tod predrli na sever k Narviku in pretrgali Norveško na dvoje. Prodiranje je stalo Nemce velike izgube in ker nimajo izgledov za nadaljnje uspehe, so se na tem odseku fronte zakopali v järke. Seveda so tudi zavezniki imeli izgube, ker je nemogoče pri izkrcanju takoj razviti fronte, ne da bi v zračnih napadih ne bilo žrtv. Postopen umik zaveznikov izpred Lillehammerja se ne sme smatrati za poraz. Jasno je, da se zavezniki umikajo tu pred znatno močnejšim nasprotnikom, oboroženim z moder-

nimi oklopnimi oddelki in tanki. Tu imajo poznane angleške sile težko nalogo, ker jim še ni bila dostavljena zadostna pomoč. Čim bodo izkrcane nove čete in dostavljen potreben material, bodo prešli zavezniki tudi na tem odseku v ofenzivo. Videti je, da so Nemci tu nakopičili glavne sile z vseh front, kakor so to storili v bitki med svetovno vojno na Marni.

LONDON, 26. apr. Reuter. Severno od Narvika je prišlo do streljanja med manjšimi oddelki. Norveški smučarski oddelki so tu zelo aktivni. Zavezniški načrt proti Narviku bo izveden, čim se bo vreme popravilo.

ANGLEŠKI DEMANTI

LONDON, 26. apr. Reuter. Vojno ministrstvo javlja, da so vesti, po katerih so bile angleške čete nad Trondhjemom razbite, brez podlage. Dejstvo je, da so se čete pred prodirajočimi Nemci umaknile na boljše položaje, kjer bodo počakale okrepiteve. Nemci so dobili iz Trondhjemu močne rezerve, zavezniki so pri umiku utrpeli nekaj izgub. Nemci si ne upajo preveč daleč od svoje matice, da bi ne bili presekanji, zato so se na novih položajih zakopali.

LETALEC RUSEN PADEL

STOCKHOLM, 26. apr. Havas. Po neznanih okolnostih je podlegel znani norveški letalec Rusen, ki je sodeloval pri Amundsenovih in Nobelovi tečajni ekspediciji na sever.

NEMCI IZPRAZNILI MAGISTRAT V OSLO

OSLO, 26. apr. DNB. Nemške čete so zapustile poslopje norveškega parlamenta. Listi prinašajo slike o odhodu čet iz poslopja.

Ostre besede v italijanskem parlamentu

Govora Giunte in Gigue na naslov Anglije in Francije - Okrepitev moralnega sodelovanja med Italijo in Nemčijo - Angleški list o silah na Sredozemlju

RIM, 26. aprila. Ass. Press. Pri razpravi o preračunu zunanega ministrstva v italijanski fašistični korporacijski zbornici je glavni poročevalec Francisco Giunta v svojem govoru dejal med drugim, da je stališče Italije do sedanje evropske vojne popolnoma jasno. Ker Italija ni posegla v vojno, so mnogi mislili, da je sedaj položaj enak kakor je bil leta 1914. Posebno Francozi, ki so sprva zagnali sovražni krik proti Italiji, so nato mislili, da bodo lahko italijansko nevmešavanje v vojno izrabili zase. Toda Italija ni pozabila in ne sme nikoli pozabiti, da je Francija že od nekdaj njena sovražnica. Toda tudi nasproti Angliji mora Italija trdno držati svoje stališče. Angleško govoričenje o naklonjenosti do Italije in ponujanje njihovega prijateljstva, je le besedičenje brez poštenih namenov, kajti Angleži so še vedno izdali vsakogar, ako so jim tako narekovali njihovi interesi. Sicer pa se moč Anglije že na vseh koncih in krajih občutno ruši. Sedanja vojna, je dejal Giunta, se bo nadaljevala in še razširila, spremenila se bo v splošno vojno močnih mladih narodov proti starim izžemalcem. Italija mora biti zaradi tega vsak trenutek pripravljena, da izpolni na dani ukaz voljo svojega voditelja.

GOVOR POSLANCA GIGLE

RIM, 26. aprila. Ass. Press. Na seji italijanske korporacijske zbornice je ob navzočnosti Mussolinija govoril tudi poslanec Gigue, ki je srdito napadel Anglijo in Francijo ter frankofilske družbe in skupine v Italiji sami, omenjajoč s tem v zvezi tudi »večni vatikanski slepič«, ki deluje v organizmu Italije proti njenim interesom. V svojem govoru proti plutokracijam je Gigue tudi omenil, da leže v italijanskem življenjskem prostoru na Sredozemlju tudi Gibraltar, Malta, Haifa, Bizerta in Suez, s katerimi hoče Anglija tlačiti Italijo.

ŠVICARSKÉ INFORMACIJE

PARIZ, 26. aprila. Havas. Po vesteh, ki so prispele v Bern iz Berlina, v nemških uradnih krogih ne verujejo, da bi se Italija že sedaj tudi vojaško pridružila Nemčiji. Na drugi strani se pa vendar naglašja, da se bo moralno sodelovanje med Italijo in Nemčijo še povečalo. To sodelovanje bo dobilo v bližnji bodočnosti že mnogo konkretnije oblike, kakor jih je imelo doslej. Nevtralni opazovalci v Italiji pa naglašajo, da obstaja tam velika skupina, ki se odločno zavzema za čimprejšnjo italijansko vojaško interven-

cijo v sedanji vojni na strani Nemčije, da pa ta skupina v vladnih krogih še ni dobila premoči.

RAZMIŠLJANJE »TIMES«

LONDON, 26. aprila. Exchange Telegraph. V Londonu ugotavljajo, da se je močna protizavezniška tendenca pisanja italijanskega tiska v zadnjih dneh oslabila. »Times« pišejo, da se govori, da namerava seči Italija po enakih metodah kakor Nemčija. Ako pa premislimo položaj Italije, se nam zdi to malo verjetno. Italija se gotovo zaveda, da se položaj na Sredozemlju ni spremenil, kvečjemu še okrepil za zaveznike, odkar je bila nemška mornarica v bojih na severu pohabljen. Razen tega tudi zavezniki na Sredozemlju niso držali rok križem in bi mogli svoje položaje stalno krepiti. Anglija in Francija nimata proti Italiji nobenih napadalnih namenov, sta pa že lani izdelali načrte za vsak primer. Dalje piše list o možnosti, da bi Italija nekega dne napadla Grčijo v korist Nemčije. Grčija predstavlja, pravi »Times«, važen položaj zaradi bližine Dardanel, toda niti grožnja s takim korakom niti tak korak sam ne bi Anglije in Francije odvrnil od njunih sklepov.

Minister dr. Andres v Budimpešti

BUDIMPEŠTA, 26. apr. Madžarski trgovinski minister Josef Varga je priredil sinoči svečan banket na čast jugoslovanskemu ministru dr. Andresu. Poleg predsednika vlade Telekija, zunanega ministra Csakyja in gospe so bili navzočni še drugi ministri in odličniki mesta z županom Budimpešte na čelu. Močna jugoslovanska skupina s poslanikom naše vlade je prisostvovala svečanosti, ki je ves večer potekala v zelo pristrčnem razpoloženju. Minister dr. Andres se je zadržal dalje časa v živahnem pogovoru s Csakyjem in Vargo.

Novačenje žensk v Turčiji

CARIGRAD, 26. apr. DNB. Vojno ministvo je izdalo nalog, da se morajo prijaviti vse ženske med 20. in 40. letom, da bi se v primeru potrebe lahko uporabile za pomožno vojno službo. Prav tako

ne sme nihče voziti avtomobilov, dokler nima posebne prijavnice z dovoljenjem oblasti. Tako hočejo imeti točno evidenenco, s kolikšnim številom vozil lahko razpolagajo.

Japonska protiofenziva na Kitajskem

TOKIO, 26. aprila. DNB. Agencija Domej javlja, da so japonske čete uspešno napredovale proti kitajski vojski v Šansiju, ki šteje 180.000 mož. Glavni generalni štab je v Čangtou. Kvangping in druge važne postojanke so zavzele. Japonski letalci so na izvidniških poletih ugotovili, da se Kitajci umikajo iz Čangtoa. Japonsko čiščenje južno od Jangcea ugodno napreduje. Naning in Fančang sta v japonskih rokah.

TOKIO, 26. aprila. DNB. Po vesti agen-

Turčija vabi Madžarsko v obrambni blok

LONDON, 26. aprila. Exchange Telegraph. Po poročilu »News Chronicle« iz Carigrada, je sedaj Madžarska glavni predmet turškega diplomatskega zanimanja. Ankara želi pridobiti Budimpešto za to, da se priključi južnovzhodnemu bloku proti vsakemu eventualnemu napadu. List poroča dalje tudi o znakih nove napetosti med Turčijo in Italijo.

Obrambne vaje v Švici

CURIH, 26. aprila. United Press. V vsej Švici se izvajajo včeraj in danes velike generalne vaje za obrambo proti napadom iz zraka. Preteklo noč je bila vsa Švica popolnoma zatemnjena. Prebivalstvo je bilo pozvano, da se najstrožje drži vseh zadevnih predpisov.

NOVE FRANCOSKE BOJNE LADJE

PARIZ, 26. aprila. Havas. Pred finančnim odborom parlamenta je mornariški minister Compinchi obrazložil načrt za gradnjo novih oklopnih po 35.000 ton.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo oblačno vreme. Toplota se ne bo mnogo spremenila. Včeraj je bila najvišja toplota 19,7, danes najnižja 9,0, opolnoč 14,0.

Naša delegacija v Moskvi

MOSKVA, 26. aprila. Tas. Včeraj je prispela v Moskvo jugoslovanska trgovinska delegacija. Na postaji so jo sprejeli zastopniki komisariata za trgovino, državne banke in zveze turističnih organizacij.

MOSKVA, 26. aprila. DNB. V četrtki dopoldne je bil prvi sestanek jugoslovanske delegacije z ruskimi predstavniki zunanje trgovine, ki jim načeluje komisar Mikorjan. Na sestanku je bil določen postopek konferenc, ki bodo poslej vsak dan.

Demisija belgijske vlade

BRUSELJ, 26. aprila. DNB. Predsednik vlade Pierlot je podal ostavko celokupne vlade, ki je bila sklenjena malo prej na ministrski seji. Smatrajo, da bo kralj poveril sestavo vlade znova Pierlotu.

BRUSELJ, 26. apr. Havas. Belgijska vlada je odstopila. Ni še znano, ali je vlada Pierlota odstopila samo zaradi notranjih prilik. Zunanja politika pri vladni krizi ne bo prizadeta.

S korakom jugoslovanske vlade v Moskvi so vsi zadovoljni

Glas iz Zagreba, Berlina, Pariza in Amerike — Podtajnik dr. Dietrich o ravnotežju na Balkanu — Italijani o zavezniški reakciji na jugovzhodu Evrope

ZAGREB, 26. apr. Naša trgovinska delegacija je dospela v Moskvo. Na kolo-dvoru so jo sprejeli uradni zastopniki komisariata za trgovino, sovjetske narodne banke in tujskoprometne organizacije »Inturist«. Glede na moskovski posvet piše glavno glasilo HSS »Seljački Dom«, da »so pogajanja med Jugoslavijo in Rusijo izzvala veliko zanimanje po vsej Evropi. Pri nas je ta korak dobro sprejet. Mnogo imamo, kar zaradi sedanjih nesrečnih prilik ne moremo prodati, pa potrebuje Rusija. Če vzamemo n. pr. samo razplodno živino, ki jo bo Rusija še mnogo let uvažala. Rusija ima v izobilju nafte, ki jo mi uvažamo, a smo jo zadnje čase tudi težko dobivali iz Romunije. Tujina smatra ta korak za povsem naraven. Govorili o političnih posledicah tega koraka je pa še prezgodaj.«

BERLIN, 26. apr. »Berliner Börsenzeitung« naglašja, da »so netočne vesti zahodnih sil, da je Nemčija s korakom jugoslovanske vlade v Moskvi nezadovoljna. Nemčija tak sporazum odobrava, saj se je tudi sama prva v tej vojni tesno pridružila trgovinskim odnosom z Rusijo. List naglašja trgovinske uspehe, ki jih je imela od Rusije Bolgarija. Sovjetska Rusija se je zdaj prvič udeležila mednarodnega sejma na Balkanu, in si-

cer v Plovdivu. Tudi z Jugoslavijo pričakuje Rusija velike trgovinske uspehe, posebno v trgovanju z oljem in bombazem. Jugoslovanski izvoz poslej ne bo več šel preko Turčije, temveč naravnost v sovjetsko Rusijo.«

PARIZ, 26. apr. Po vesteh iz Moskve je strankin kongres razpravljal o zunanjepolitičnih vprašanjih unije in je najintimnejši sodelavec Stalina, Budanov predlagal, da je treba gospodarske odnose z državami čim bolj normalizirati. Dan kasneje je politbiro sporočil, da morajo biti rusko-jugoslovanski trgovinski odnosi ob enem izkoriščeni tudi v svrhu ureditve diplomatskih stikov. Ponovna diplomatska vzpostavitev naj sledi še pred 1. junijem t. l., ne pove se pa, zakaj je vzeta ta rok in kakšen značaj se pripisuje razdobju po 1. juniju. S tem v zvezi pravi, da je Molotov ob tej priliki poudaril, da je gospodarski sporazum sovjetske Rusije z Anglijo življenjskega pomena za Rusijo.

NEW YORK, 26. apr. »United Press« javlja iz Beograda glede na bodoče odnose med Jugoslavijo in Rusijo svoje vtise ter prihaja do zaključka, da »je obnova političnih gospodarskih odnosov jeva treba smatrati kot znak sodelovanja Anglije, Francije in Rusije na Balkanu.

Prvi javni nastop Samostojne demokratske stranke v Ljubljani

Akcijski odbor SDS za Slovenijo je sklical včeraj zvečer v Ljubljani konferenco delegatov za Slovenijo, katere se je udeležilo 25 delegatov, prisostvovala pa sta tudi delegata glavnega strankinega odbora senatorja Večeslav Vilder in Sava Kosanović. Konferenco je vodil predsednik ljubljanskega krajevnega odbora dr. Šuklje. Izredno zanimivo poročilo je podal senator Vilder. O delu v mariborskem krajevnem odboru je poročal dr. Cazafora. Konferenca je potekla v polnem soglasju in sprejela smernice za smotrno in intenzivno strankino delo.

Po konferenci je bil ob številni udeležbi v veliki dvorani restavracije na kolodvoru prvi večji sestanek SDS v Ljubljani. Sestanku je predsedoval predsednik akcijskega odbora SDS dr. Vladimir Šuklje, daljša govora sta imela senator Vilder in senator Kosanović, ki sta bila deležna za svoja izvajanja burnega odobravanja. Končno je govoril za mladino g. Karel Kirn, ki je predlagal predsedniku Samostojne demokratske stranke, ministru dr. Srdjanu Budisavljeviću naslednje brzojavko: »S prvega sestanka prijateljev SDS v Ljubljani Vam kot predsedniku stranke po referatih tovarišev Vilderja in Kosanovića pošiljamo iskrene tovariške pozdrave.«

Bomba sredi Dublina

LONDON, 26. aprila. Reuter. V Dublinu na Irskem je eksplodirala bomba v tamkajšnjem dvorcu, in sicer v bližini prostorov irskega generalnega štaba. Pri eksploziji je bilo ranjenih pet oseb. Poškodovana je tudi bivša kraljevska kapela, katere okna so velike umetniške vrednosti. Irsko vlada je takoj odredila najstrožjo preiskavo.

ZA TRETJO ROOSEVELTOVO KANDIDATURO

ATLANTA, 26. aprila. Havas. Izvršni odbor ameriške demokratske stranke je odredil 74 delegatov, ki bodo 24. maja izbrali kandidata stranke za predsedniške volitve republike. Vsi delegati so se enodušno izjavili, naj Roosevelt tudi v tretji kandidira. Doslej ima Roosevelt 275 glasov proti nasprotniku Garnesu, ki šteje 53 glasov.

MODERNIZIRANJE AMERIŠKIH LADIJ

WASHINGTON, 26. aprila. Reuter. Pomorski odbor je odobril moderniziranje nekaterih linijskih bojnih ladij »New York«, »Texas«, »Arkansas«. Določena je za to svrha vsota 5, 725.000 dolarjev.

Takšno sodelovanje bi bilo najmočnejše zagotovilo miru in neodvisnosti balkanskih narodov, zaključuje list.

BERLIN, 26. apr. Državni podtajnik dr. Dietrich je novinarjem dejal, da »je ostal Balkan samo zato izven namer sovražnikov Nemčije, ker je znal pravilno razumeti svojo neodvisnost, podprto z iskrenim sodelovanjem sosedstva, Nemčije, Italije in Rusije, ki so vložile ves svoj vpliv, da se ohrani na Balkanu ravnotežje in mir.«

RIM, 26. apr. Direktor tržaškega »Piccola«, Rino Alessi, je v uvodniku napisal, da »bodo dogodki pokazali pravo vrednost italijansko-jugoslovanskega sodelovanja. Medtem pa naj tisti, ki so v miru in žele tako ostati, odpro oči in napno mislice, da se bodo lahko uspešno uprli poskusom raznih namigavanj in pritiskov, ki jih bo mnogo, ker so ti v zvezi z izvajanjem vojnega programa zahodnih sil. Naš sluh je dovolj tenek, ne bo nas mogla zmamiti pesem raznih siren v Sredozemlju. Treba je biti oprezen.« — »Tribuna« piše, da »so zavezniki pripravljeni priti na pomoč tudi onim ogroženim državam, katerim niso dali nikakih jamstev. Pripravljeni so takoj najodločnejše reagirati na vsako sovražno akcijo na jugovzhodu Evrope.«

Novice

Izboljšajmo naše obmejno sadjarstvo!

Letošnja pomlad je prinesla pridenim sadjarjem močno razočaranje. Zelo so se veselili sonca, svojih cvetov, breskev, hrušk in ostalega sadnega drevja. A mnoga sadna drevesa so ostala mrtva. Cvetno in lesno popje je suho. V mrazu so zmrznila najlepša sadna drevesca. Ponekod, posebnost v sadjarsko najbolj naprednih okrajih, je pozeblo vse do kraja. Najbolj so pa trpele breskve, hruške in razne sorte jablan (v Slovenskih goricah na pr. kanadke). Tudi starejša in močnejša drevesa so mnogokje pozebla, tako lahko mirno trdimo, da je letošnja zima povzročila mnogo večjo škodo kot pa ona pred 11 leti. Mnogim je vzel zimski mraz in nastala škoda veselje do nadaljnjega intenzivnega sadjarjenja. Vendar je to zgrešeno. S podvojeno silo se je treba podati na obnovo sadovnjakov.

V obeh mariborskih okrajih ter v dravogradskem, ljubomskem in pljuškem okraju, to je v onih okrajih, kjer je sadjarstvo bilo najbolj razvito, je tudi škoda najbolj občutna. Ker so to poleg tega še severno obmejni okraj, ki jim je ravno sadjarstvo ter izvoz jabolk dajal največ rednih in stalnih dohodkov, je takojšnja pomoč oblasti neobhodna. Privilegirano izvozno društvo d. d. v Beogradu, ki se je doslej bavilo le z izvozno trgovino, se je pod novim ravnanjem začelo baviti z akcijami za pospeševanje našega sadjarstva. Sporazumno s sadjarskimi strokovnjaki kr. banske uprave je bil izdelan 10 letni načrt za pospeševanje sadjarstva in sicer najprej v navede-

nih severno-obmejnih okrajih. Denar za izvajanje tega načrta bo dal Prizad, ki je dirigiral dva posebna delegata za načrtno sadjarstvo in sicer v Maribor in na okrajno načelstvo v Ptuj. Do jeseni se bo delalo na načrtnem razširjanju sadovnjakov v omenjenih okrajih. Nato se bo pa ta akcija nadaljevala še v ostalih, za sadjarstvo primernih okoliših, ki imajo vsaj 1 in pol odst. poljedelske površine zasajene s sadnim drevjem.

Za pravilno posajene sadovnjake z določenimi sortami, za pravilno posajene vinograde z namiznimi sortami ter za uspešno nego in zatiranje sadnih škodljivcev se bodo podeljevale, po predvidenem 10 letnem načrtu, posebne denarne nagrade. Za sadne su-

šilnice, za nabavo naprav za brezalkoholno predelavo sadja, za gradbo sadnih zbirališč, za specializiranje sadnih strokovnjakov ter za prirejanje sadjarskih tečajev pa se bodo podeljevale izdatne podpore.

Posamezni sadjarji in sadjarska društva iz omenjenih petih obmejnih okrajev imajo sedaj — in to samo letos do jeseni — izredno priliko za smotrno ureditev svojih sadovnjakov, za zgradbo sušilnic, skladišč itd. ter za strokovno izpopolnitev svoje izobrazbe, zato bi bilo napačno prezreti to ugodnost ter je ne izkoristiti temeljito za dvig našega sadjarstva, ki nudi kot smo to že ponovno poročali v »Večerniku« velike in vsestranske koristi.

Obmejno prosvetno delo CMD

Podružnica CMD pri Sp. Sv. Kungoti se pod vodstvom sedanjega predsednika župana g. Frasa in tajnika šol. upravitelja g. Košutnika prav krepko razvija. V kratkem času je poraslo članstvo podružnice na 115, kar je brezdvomno za razmeroma malo župnijo častno število. Ta podružnica tudi pravilno pojmuje vzvišene naloge CMD, saj je zbrala v svojem okrilju obmejne kungoške Slovence brez oziroma na stan in strankarsko prepričanje.

V nedeljo, 21. t. m., je stopila podružnica pred občinstvo z Reboljevo veseloigro »Pri debeli mumi«. Prostorna šolska soba je bila napolnjena do zadnjega kotička. Med obiskovalci smo videli domačega g. župnika, župana, nekaj okoliške-

ga učiteljstva, bivšega narodnega poslanca g. Janžekoviča, goste iz Zg. Kungote in številne druge. Mariborsko podružnico CMD je zastopal njen tajnik g. Fran Golež.

Igralci, dasi nekateri prvič na odru, so rešili svojo nalogo v splošno zadovoljnost navzočih, ki niso štedili s priznanjem. Zlasti je ugajala Milena, ki je znala tako dobro obračati oči, da je spravila iz ravnotežja uboga občinskega svetlovalca Knefro, ki je bil zaradi ljubega miru v hiši vsak dan tepen od svoje žene. Med odmori sta zabavala občinstvo dva mlada harmonikarja. Upajmo, da bo imela podružnica prihodnjo nedeljo, ko bo prireditev ponovila, enak uspeh!

Celje

Smrtna žrtev fantovskega pretepa

V raznih gostilnah v Oplotnici so 21. t. m. popivali 19letni posestnikov sin Leopold Rutnik iz Koblja, 18letni pos. sin Maks Tič iz Lačnegore, 17letni pos. sin Franc Obrul iz Koritnega, 30letni pos. sin Jožef Juhart iz Koblja in 17letni sin delavca Jožef Rožič iz Planine pri Zrečah. Na eni strani so bili Rutnik, Juhart in Tič, na drugi pa sta bila Obrul in Rožič. Okrog 15. so se vsi napotili proti svojim domovom. Na cesti iz Oplotnice proti Čezlaku so se sešli, kjer je prišlo radi

neke prejšnje mirne do medsebojnega pretepanja in nazadnje do teboja. Pri tepežu je zabodel Franc Obrul Leopolda Rutnika z nožem v levo nadlaktico. Obrul in Rožič sta nato začela bežati proti mostu čez potok Oplotnico, ostali pa so začeli za njima metati kamenje. En kamen, ki ga je vrigel poškodovani Leopold Rutnik, je zadel Jožefa Rožiča v levo senco, da se je zgrudil na mostu in takoj izdihnil. Pretepači so bili izročeni okrožnemu sodišču v Celju.

v skladu s takratnimi cenami moka. Medtem se je pa moka znatno pocenila, tako da bi bili peki zemlje že zdavnaj lahko pocenili na 25 par, a so jim še nadalje držali neprimeroma visoko ceno 50 par. Torej skozi 20 let so bile zemlje nadnormaalno drage in so razmeroma predrage tudi še zdaj, ko je moka postala dražja.

VELESEJEM V ZAGREBU

V Zagrebu bo otvorjen v soboto, 27. t. m., 33. mednarodni velesejem, ki mu bo pridružena 17. razstava avtomobilov ter več specialnih razstav. Aktualna bo zlasti razstava pod naslovom »Pogonska goriva« kot propaganda za potrošnjo domačih goriv. Mimo tega bodo razstavljeni mnogi poljedelski stroji. Na velesejmu, ki bo odprt do 6. maja, sodelujejo poleg domačih tvrdk tudi Francija, Italija, Češko-Moravska in Nemčija v posebnih lastnih paviljonih.

o Iz železniške službe. Premješeni so prometni uradnik Karol Vovk iz Stora v Celje, uradniški pripravnik Esad Salihović s postaje Vuhred-Marenberg v Store, nadzornik proge Konrad Buhmajster iz Čakovca v Poljane, prometni uradnik Franc Bolka iz Sevnice na Pragersko in nadzornik proge Lovro Globočnik iz Kotoribe v Videm-Krško.

o Sokolsko gledališče v Rušah uprizaro v nedeljo, 28. t. m., ob 20. v režiji br. Sornika komedijo v 5 slikah: »Lahko je moškimi...« Igra za katero je nabavljena popolnoma nova scenarija, bo brezdvomno ugajala slehernemu obiskovalcu. To bo ob-

ORIGINALNO NORVESKO SVEŽE RIBJE OLJE ZNAMKE »SAGA«

izredno dobrega okusa in brez vonja. Dobiva se v lekarni.

Mr. L. GAYER, Zagreb, Ilica 79. Daj otroku, ko je še hladno vreme. Z dnevno uporabo »SAGA« olja se krepijo otroci in odrasli.

Opomini

Občasno razpošiljamo opomine za poravnavo zaostale naročnine. Zaradi vpo-klicev je žal uprava lista primorana večkrat menjati osebje. Zato je bilo zadnji čas nekaj primerov, da opomini glede zneskov niso bili točni in je bilo v tem pogledu nekaj upravičenih pritožb. Ker v današnjih izjemnih časih takih napak ni mogoče popolnoma odpraviti, prosimo cenjene naročnike, naj nam naročnino, ki je razmeroma malenkostna, redno poravnajo vsaj za 1 mesec naprej. S tem bodo odpadle vse napake pri izterjavanju, razen tega pa še delo, ki ga ima uprava s pošiljanjem opominov.

Uprava »VEČERNIKA«

Maribor, Kopališka ulica števil. 6.

nem tudi poslovilna predstava br. Antona Medveda.

o Nove pogodbene postarice. Poštni minister je dodelil pogodbene pošte naslednjim proslkam: Sv. Rupert v Slov. gor. Bernardi Schuben, doslej pri Sv. Bolfenku, pošto v Hajdini Amaliji Hudina, sedaj pri Vurbergu, pošto Sv. Lenart pri Vel. Nedelji Josipini Preac.

o Izšel je Zbornik znanstvenih razprav iz juridične fakultete, XVI. letnik. Letošnji Zbornik vsebuje naslednje razprave: Bilimovič, Jugoslovanske železnice v preteklem stoletju; Dolenc, Pravno-zgodovinska študija o prisegi pri Slovencih; Lapajne, Načrt pooblastilno- in poverilno-pravnih določb za jugoslovanski državljanski (obligacijski) zakonik; Maklecoy, Vračunljivost, krivda in nevarnost; Murko, Rodbinski oziroma pri naših neposrednih davkih; Polec, Pripombe kranjske deželne komisije k Martinjevega osnutku avstrijskega državlanskega zakonika; Spektor, Comte in Hegel; Skerlj, Sklic in potek skupščine v gospodarskih zadrugah; Tomšič, Izseljevanje in vseljevanje z vidika mednarodnega javnega prava. Zbornik stane din 80.—, naroča se v vseh knjigarnah. Člani Društva prijateljev pravne fakultete pa dobe Zbornik za članarino din 40.—.

n Sušaski avtobusni šoferji so začeli stavkati, ker podjetja niso sprejela njihovih zahtev.

n Cena koruze je zaradi Prizadovega nakupa padla. Prizad je kupil 250 vagonov koruze po 198 din za 100 kg.

n Nad Bjelovarom je nevihta divjala več ur. Strela je napravila tam mnogo škode.

Ptuj

p Meščanska šola bo proslavila z akademijo 20 letnico obstoja v svobodni državi. p Prvi obeti dobre sadne letine. Marilice, breskve, češnje in slive so že odete v cvetje. Hruške in jablane so tudi že pogonale cvetne in listne poganjke. Prvi znaki sicer obetajo dobro leto.

p Danes vsi v gledališču na slovanski večer, ki ga priredijo mladi Sokoli. Večer bo zelo pester, ker je snov zajeta iz književnosti, godbe in narodnih plesov vseh slovanskih narodov.

p Kupi gradbenega materiala se naj odstranijo iz ulice! V Krempļjevi ulici se vrše gradbeno delo pri Orniču in je na tem mestu že itka ozka ulica obložena s kupi različnega materiala, ki živahen promet močno ovira. Avli in vozovi morajo pogosto peljati po pločniku, da so pešci ogroženi, da jih ne stisne k zidu.

TATVINA STAREGA ŽELEZA

V tovarni Mauthner v St. Pavlu pri Preboldu je že dalje časa nekdo kradel staro železo. Storitca radi njegove opreznosti niso mogli izslediti. Pred dnevi je bil izvršen vlom v skladišče starega železa, od koder je storilec odnesel le manjšo količino. Vsa škoda na ukradenem železu znaša okoli 10.000 din. Storitca so izsledili v osebi 38letnega V. K. iz St. Pavla, ki je staro železo prodal na razne strani. Pobegnil pa je pravčasno v Nemčijo. Rodom je iz Leobna na Zg. Stajerskem.

o Zadnji ostanek velikega lesnega skladišča v Zavodni poslopje, kjer je bila nameščena parna žaga, so te dni podrli. Na tem prostoru, kjer je bilo včasih polno lesa, so sedaj lepe njive.

o Vozite obzirne! Ze večkrat so razni časopisi prinesli pritožbe proti brezobzirnim avtomobilistom, ki dirjajo, kakor za slavo od mostu Voglajne pod viaduktom do pošte. Ta prehod je vsled svoje neodobnosti za pešce skrajno nevaren in je čudež, da se tam ni zgodilo že več je nesreč. Vse take objave in prošnje po časopisih pa nič ne zaležejo, ker se tudi oblast nič ne zgaane. Avtomobilisti dirjajo brezobzirno naprej in ogrožajo pasante. Če je suho vreme, se dvigne prah, da ne vidiš pred sebo, če je mokro, pa si deležen blatne brozge, ki se tam stalno ob slabem vremenu pretaka. Ni mogoče, da to skrajno frekventirano mesto ostane še dalje brez prometnega sražnika. Prizadejmo se, da se zadeva takoj uredi.

o Z boksarjem ga je udaril. 34 letnega delavca v apneniku v Pečovniku Ivana Slemenška je na njegovem domu v Lokah pri Vojniku napadel zidarski vajenec Franc Znidar iz Podloga. Udaril ga je z boksarjem po glavi, zlomil pa mu je tudi levo roko v ramenu. Slemenška so oddali v celjsko bolnišnico.

o Samomor. V šupi na Dobriškem polju pri Petrovčah se je obesil 68 letni Lovrenc Plis. Vzrok samomora je bila živčna bolezen.

Ljubljana

a Ljubljansko vreme. Po večtedenski suši, ki je zavirala rast in vplivala tudi na zelenjadne cene na trgu, je včeraj, na sv. Marka dan — na Jurjevo je bilo vroče in soparno — končno le prišel skromen dežek, ki je vsaj malo zadušil silni prah po cestah, poskropil vrtove in osvežil zrak. Pomlad se je precej zakasnila, šele v zadnjih dneh so se razcvetle breskve in češnje. V ostalem kaže sadno drevje lepo popje, in če ne bo maj preveč moker, smemo upati, da bo tudi letos dosti hrušk in jabolk.

a Igriska ulica bo zaprta za vozni promet od Erjavčeve ceste do Gregorčičeve ulice v ponedeljek 29. aprila in še kakih 14 dni, ker bodo utrili vozišče po načinu penetracije z uporabo cestnega katrana, ki ga izdeluje mestna plinarja.

a Nova podražitev kruha? Ker se je podražila moka, so se ljubljanski peki že obrnili na bahsko upravo, da jim dovolijo zvišati cene kruha vseh vrst. Pri tej priliki je umestno ugotoviti, da so zemlje pred 20 leti bile po 50 par, kar je bilo

Stanje glavne slovenjgoriške ceste

Glavna cesta, ki vodi iz Maribora ozir. od Košakov skozi Slovenske gorice v Prekmurje, doslej banovinske ceste, je bila s 1. aprilom t. l. podržavljena. Več let sem je naše časopisje često javno opozarjalo na to glavno, visokofrekvenčno prometno progo naših obmejnih Slov. gor. Vse te opozoritve so po večini le malo izdale. Naši, v zadevi odločilni faktorji, so žal namreč ob takih prilikah na vsa ta opozorila kaj radi gledali skozi strankarska očala, dajali pač lepe obljube, glede vseh narodnogospodarskih vprašanj najrajši v predvolivnih tednih, po volitvah pa so na dane obljube pozabljali. Ni zato čudno, da so naše ceste danes v stanju, ki nam redkokje dela čast, razen par cest, ki so manj prometne ali pa so zanje skrbeli občinarji.

Menda v severnem ozemlju ni ceste, ki bi prometno bila tako obremenjena, kot je navedena cesta. In tu ne morejo delati čudežev niti cestni nadzorniki, niti ce-

stari. Naravnost neverjento pa se sliši, da kljub opisanemu stanju te ceste manjka na najbolj prometnem delu cestar in sicer na progi od Ložan do Pesniškega dvora! Že lani v poletju in nato spet v jeseni ni po ves mesec bilo na tem cestnem delu cestarja, vmes pa je cestarska dela opravljal cestni delavec. Ugotavljam, da je za ta del ceste že 12 let nameščen stalni cestar, ki naj ga državna cestna uprava vsaj zdaj, ko je prevzela to cesto, vrne nazaj na to njegovo mesto! Prepričani smo, da bo novi, t. j. državni cestni upravi pred očmi kot prvi in glavni interes: redno vzdrževanje ceste.

Danes je ta cesta prav izredne važnosti! Po njej prometuje več vozil, kot kdaj poprej. Treba bo temu primeroma vse več cestnega in čim boljšega cestnega materiala, pa tudi vsaj začasno več cestarjev ali vsaj pomočnikov pri cestarskih opravilih, sicer bo cesta polagoma neuporabljiva in nepopravljiva!

Maribor

Skrb obmejnega učiteljstva za severno mejo

Nedavno je zborovalo učiteljstvo okraja Maribor levi breg. Udeležba je bila 80 odstotna, kar dokazuje visoko stanovsko, službeno in narodno zavest našega obmejnega učiteljstva. Predsednik g. Vauda Mirko je v izbranih besedah ob otvoritvi govoril v spomin pred kratkim umrli profesorjema gg. Beranu Emeriku in Majcenu Gabrijelu.

Zborovalci so izrazili priznanje akcijskemu odboru drž. nameščencev glede prizadevanja za zboljšanje gnotnega položaja teh nameščencev.

Nato je predsednik g. Vauda načel sodobno najaktualnejše vprašanje o **situaciji obmejnega ozemlja v sedanjih dneh**. V prvi vrsti je opisal izjemno sliko, ki jo današnje dni nudi naše obmejno življenje, da bi prišlo do onega potrebnega seznanja in zlitja med našo slavno vojsko in našim narodom, kot se lahko s tem predvsem ponašajo naši bratje Srbi. V vzgoji narodne in domovinske zavesti ter pripravljenosti našega obmejnega ljudstva na vse — so sedanje posebne prilike tako dalekosežnega in časovno nujnega pomena, da je naravnost vnebovpijoči narodni in domovinski greh, ako še dalje uganjamo nekako »nojevo« politiko ter izbegavamo sočasno najbolj pereče naloge. Če nikoli, je zdaj treba, da govorimo edino odločilno besedo: **odpuščanje in pravo narodno bratstvo! Obmejno učiteljstvo želi to tolmačiti vsei javnosti, prav posebno pa še na odločilnih mestih.**

Na sporodu zborovanja je bila tudi anketa k vprašanju: Za ali proti kmetijskemu pouku kot posebnemu učnemu predmetu ljudske šole? Anketa se je razvijala po 10 točkah ter je bila zelo živahna in je končno vodila do enotnega gledanja na to danes aktualno šolsko reformno vprašanje, namreč: **domorodnost vsega učnega in vzgojnega dela na vaški šoli zahteva izhajanje in graditev vsega šolskega prizadevanja na vaše vseživljenjske prilike, ki jih v osnovni šoli v**

vseh smereh, tako tudi v kmetijsko-gospodarski, otroški duševno in duhovno zrelostni stopnji primerno opazujemo in razjasnjujemo, na višji stopnji pa kmetijstvo ne more biti poseben, strokovno zahtevani učni predmet, marveč naj bo kmetijsko gospodarstvo učni princip, na katerem fundira ves pouk ter mladino pripravlja na bodočo kmetijsko-nadaljevalno šolo, ki mora postati za vso, iz kmetijsko-vaške šole izstopivšo mladino **obvezna!** V svrhu izvajanja prej omenjenega načela v vzgojnem in učnem delu kmetijsko-vaške ljudske šole pa bo ostalo vse pri starem, ako ne pride do temu načelu odgovarjajoče, temeljite reforme zunanjega in notranjega ustroja sedanje ljudske šole, učiteljske predizobrazbe, sploh do celotne reforme vsega našega šolstva od osnovne do visoke šole, **posebej še vaše narodne šole!** — Reasumirajo anketne o kmetijskem pouku v ljudski šoli bo izdelal poseben redakcijski odbor ter jo priobčil dravski sekciji JUU v Ljubljani in javnosti, ki se v zad-

nem času zelo zanima za ta problem.

Pred sklepom zborovanja so bili sprejeti važni predlogi, s katerimi je učiteljstvo zahtevalo: da sekcija intervenira za izplačilo prejšnjeletnih stanarin z neučitelji poročenim in v ločenem gospodarstvu živečim učiteljicam, da ista intervenira za dovolitev bivanja učiteljstva izven službenega kraja, ako v tem ni dobiti stanovanj, da se podrejeno znižanje šol. proračunov ne izvaja za obmejne šole, za katere naj se proračunske postavke namesto znižajo — zvišajo... in še druge pomembni predlogi.

Vsako zborovanje omenjenega učiteljskega društva je prava revija najaktualnejših stanovskih, pedagoških, osobito še narodno-obrambnih problemov, po kojih rešitvi učiteljstvo brezpretno kliče že leta in leta, po večini pa njega glas žal ostaja — »glas vpjiočega v puščavi«! Odgovornost pa ostaja kljub vsem izgovorom in — drugačnim »izjavljanjem« na odločilnih čimteljih! Da bi ti le spregledali v tej — čeprav že kasni dobi!

Da bodo mogli otroci na Jadran...

Oblastni odbor Jadranske straže v Mariboru je lansko leto najlepše proslavil svojo 15 letnico obstoja s tem, da je poslal 70 otrok od naše meje in to od najbolj siromašnih slojev na 14 dnevno brezplačno letovanje na morju. Deca je odnesla iz tega letovanja gotovo najlepše vtise, ki ji ostanejo nepozabni v mladih srcih. To svojo nalogo želi Oblastni odbor JS nadaljevati tudi v tem letu zaradi česar je sklenil prirediti v ta namen veliko dobrodelno tombolo, ki bo 28. aprila na Trgu svobode in na kateri se bo razdelilo daril v vrednosti 40.000 din. Glavni dobiček te tombole je 10.000 din v gotovini. Cena tablice je določena na 4 din. Čisti dohodek od tombole je namenjen v prvi vrsti za le-

lovanje siromašne dece z naše meje na morju, v drugi vrsti pa za plačilo parcele, ki jo je Oblastni odbor JS kupil poleg svojega doma v Bakru, za razširjenje doma, ki postaja zaradi vsakoletnega velikega navala otrok že pretesen. V tem domu JS v Bakru letuje povprečno vsako leto 1000 otrok iz vseh šol področja bivše mariborske oblasti, kar je prav gotovo najlepše propagandno sredstvo za Jadransko stražo, ki sama vzdržuje točasno 10 sličnih domov na našem Jadranu, kjer se mladina naučuje morskoga zraka, sonca in vode a tudi ljubezni do tega našega morja, da ga bo znala ceniti, čuvati in v slučaju potrebe tudi braniti. Čuvajmo Jugoslavijo! Čuvajmo naše morje!

Agilno delo „Zarje“ na Pobrežju

»Večernik« je že poročal o uspelem koncertu pevskega društva »Zarja« s Pobrežja. Ob tej priliki bi morda uleglo zanimati širšo javnost kaj več o delovanju tega izrazito narodnega pevskega društva. Nastanek tega društva sega v neposredno povojno dobo, ko se je zlasti na Pobrežju čutila velika potreba po slovenskem pevskem društvu. Agilni, za narodno stvar požrtvovalni in narodno zavedni ljudje so se zedinili in pred devetnajstimi leti ustanovili pevski zbor, ki je kljub raznim neprilikam dramil s svojim ubranim petjem mladeže in zaspance ter jih s slovensko pesmijo navajal na pot narodne prebujenosti in zavednosti. Prvi predsedniki društva so bili gg. Gumzel, Pucanja, Pirš Franc, Jančar Ciril in Pšeničnik Anton; pevovodje pa g. Živko Srečko in Žizek Friček. Danes načeluje društvu g. Volavšek Franček, vodi pa zbor g. Živko Janko, šol. upr. Ob priliki zadnjega pevskega koncerta so bili za priznanje s ličnimi diplomami odlikovani s častnim članstvom bivša preds. g. Pšenič-

nik Antona in Jančar Ciril ter soustanovnik in agilni pevec tovariš France Ditner; prele sta pa že bila izvoljena za častna člana g. pevovodja Živko Srečko in dolgoletni tajnik Klemenčič Jože. »Zarjani« imajo tudi svojo knjižnico, ki je bržda najštevilnejša na Pobrežju. Javnost bodi tem potom opozorjena na to ter naj pridno poseča knjižnico, saj je knjižničar rade volje na razpolago vsem prijateljem lepe knjige. — Poleg tega gojijo mlajše moči pri »Zarji« tudi odrsko diletantstvo. Letos so se že izkazali z ljudsko igro »Pod grajskim bičem«, vadilo pa že novo komično igro »Lumpacij vagabunde«, ki jo nameravajo uprizoriti v najkrajšem času. — Društvo šteje nad trideset pevcev, ki so izbrani iz vseh stanov in plasti naroda: uradniki, železničarji, tovarniški delavci itd. Čujemo, da bodo za dvajsetletnico svojega obstoja pripravili Pobrežanom večji pevski nastop. Vrtilim »Zarjanom« želimo še mnogo uspehov društva v ponos. Pobrežanom pa v razvedrilo, bodrilo in dramilo. — F. B.

DRUŠTVO ZA VARSTVO DEKLET V MARIBORU

Občni zbor društva za varstvo deklet v Mariboru je nudi vpogled v potrebno socialno delo Kučerine ustanove v Domu na Slomškovev trgu. Brezplačno hrano in stanovanje se je nudilo revnim dekletom v približno 200 primerih. Ostale so plačale nizko odškodnino. Skupno je bilo 2949 nočin, 2873 zajtrkov, 5872 kosil in 2778 večerij.

Stalno so v oskrbi 4 dekleta proti skromnemu plačilu, ena iz mnogoštevilne družine je brezplačno ter obiskuje šolo, enemu dekletu se je dalo brezobrestno posojilo za sprejem v enoletni gospod. tečaj, drugemu pa plačalo dvomesečni kuhinjski tečaj. V društveni dvorani je bilo 108 raznih sestankov deklet s predavanji.

Dom oskrbuje S. Matilda Mohorko z veliko spretnostjo in varčnostjo. Tu se dekleta vzgajajo k rednosti, marljivosti, poštenemu življenju in narodni zavesti, da tako postanejo sposobne za poznejše življenje. Vsem dobrotnikom društva, predvsem banški upravi, mestni občini, denarnim zavodom pa tudi mest. socialnemu skrbstvu, fizikatu in mest. policiji se izreka zahvala.

Prav tako gg. zdravnicam dr. Kukovec, dr. Kovač, mr. Schutta in dr. Thalmanu ter g. mr. Kufiku za brezplačno zdravljenje otrok.

MESTNO POGLAVARSTVO!

... vodovoda kriče ... dan v službi

in pride domov hoče odpreti okno, a žalibog prideš iz dežja pod kap. Ne mislite pa, da je moko menda samo tam, kjer kaki štirinožec poškropl. Stanovaleci in tudi šetalci bi se morali preskrbeti s plinskimi maskami napolnjenimi s kisikom, da bi prišli do zraka. Prosimo mestno poglavarstvo, da nam pojasni in napravi tablice kako daleč sega njen okoliš. Ker smo davkoplačevalci in ljudje kateri bi radi iz higienskih ozirov nekoliko čistote na cesti in da ne bi imeli v slučaju večerje vse z umazaniam prahom zasipano, prosimo, da se nas dnevno vsaj enkrat usmili in pusti vsaj malo poškropiti prelepo Tržaško cesto do njenega vodovoda. **Prizadeti.**

m Iz prometne službe. Premeščen je nadzornik proge Karol Dvorak s postaje Videm-Krško v Maribor, dalje uradniški pripravnik Branimir Šarić iz Rakeka v Maribor.

m Ljudska univerza. Drevi ob 20. bo predaval dr. Marij Rebek, univerz. prof. iz Ljubljane, o »Premogu in organski kemiji«. Predavanje pojasnjujejo eksperimenti in skioptične slike.

m Drevi ob 20. bo v Narodnem domu proslava 100letnice rojstva P. Cajkoveškega.

Ne pozabi naročnine!

Plašči, najnovejši modeli pr „Lama“ avtomobil

m Sokol Maribor-matica poziva vse članstvo in naraščaj, da se udeleži v nedeljo, 28. t. m. društvenega tajnega izleta. Zbor za kolesarje ob 9. na letnem telovadišču, za pešce pa ob 9. uri v Sokolskem domu. Bratje in sestre udeležite se izleta polnoštevilo. Načelnišvo.

m Za nagrobni spomenik umrlemu dirigentu in zborovodji ravn. Glasbene šole Josipu Hladek-u so do sedaj prispevali: iz Sarajeva: H. P. D. „Trebevič“ din 600, M. Fukarek 500, zbirka J. Urlep-a: Slovenski klub 140, Slovenska zadruška 100, J. Urlep 50, B. Elsner 60, J. Prodink 20, po 10 din: I. Potočnik, Iv. Zemljčič, Fr. Mušič, P. Pust, A. Blatnik; v Mariboru: Učiteljski zbor pok. ravnatelj: M. Finžgar din 100, L. Serajnik 100, V. Mirk 50, K. Pahor 30, Fr. Serajnik 100. Nadalje so še prispevali: ravn. J. Trafenik din 50, R. Puh 50, J. Zorko 30, M. Laufer 20, po 10 din Fr. Cestnik, A. Hohnjec, R. Kompara, Z. Ropas, Fr. Štor.

* Le še danes do 18. ure sprejema „Putnik“ prijave za krasen pomladanski izlet v cvetoče Slovenske gorice. Odhod v nedeljo ob 8. s Trga svobode, povratek v Maribor okoli 19. ure. Cena vožnje le din 60— za osebo! Vožnja z modernim avtomobilom!

* Jadranska straža priredi dne 28. aprila na Trgu svobode veliko dobrodelno tombolo za letovanje siromašne dece na morju. Glavni dobiček din 10.000— v gotovini. Vrednost vseh dobitkov din 40.000—. Cena tablicam din 4—. Pridite vsi!

m Nočna lekarniška služba (od 20. do vključno 27. t. m.): Lekarna pri sv. Arehu, Glavni trg, tel. 20-05, Magdalenska lekarna, Pralja Petra trg 3, tel. 22-70.

Kino

* Grajski kino. Danes „Nezvesti ljubimec“, Hans Moser, Theo Lingner, Lucie Englisch. Smeh in zopet smeh.

* Esplanade kino. Odlična francoski vefilm „Zenska kaznilnica“, prekrasne vsebine, režije in igre z Viviane Romance.

* Kino Union. Od danes pa do vključno petka najdelikatnejša tema — največji doživljaj „Okružena kri“. Sijajen film, ki obdeluje seksualno vprašanje. Samo za odrasle.

Mariborsko gledališče

Petek, 26. aprila: Zaprti. Sobota, 27. aprila, ob 20.: „Ana Christie“. Red B.

Nedelja, 28. aprila, ob 15.: „Gejša“. Znižane cene. Ob 20.: „Konto X“. Znižane cene. Zadnjič.

Prva ponovitve „Ana Christie“, učinkovite in zelo posrečene ameriške igre, ki je bila radi nenadne obolenosti g. P. Koviča odložena, bo to soboto (abonma B).

Radio

Sobota, 27. aprila

Ljubljana: 7. poročila in veseli zvoki 12. vesele plošče; 12.30 poročila; 13.02 vesele plošče; 14. poročila; 17. otroška ura; 18. za delopust igra RO; 18.40 pogovori s poslušalci; 19. poročila; 20. zunanjepolitični pregled; 20.30 zmes dovtipov in godbal; 22.15 za vesel konec tedna. — Beograd: 13.10 koncert ruske cerkve; 19.40 duhovni koncert. — Sofija: 22.50 duhovna glasba; 23.15 lahka in narodna gl. — Praga: 19.30 Dostalova opereta „Monika“; 21. 20 pester spored; 23. prenos službe božje iz prav. cerkve. — London: 20. variete; 21.35 orkestrski koncert; 22.35 plesna gl. — Radio-Paris: 18. prenos iz opere; 23. pesmi; 24. lahka gl. — Rim: 20.30 lahka gl.; 21.25 violinski koncert; 22.30 plesna gl. — Milano: 20.30 odlomki iz operet, 21. Cilejeva opera „Arležanka“. — Budimpešta: 18.15 ciganski orkester; 19.40 Leharjeva glasba; 22.10 salonski orkester. — Dunaj: 19.15 pester spored. — Bratislava: 19.35 lahka gl.; 21.10 pester spored; 22.15 plesna gl. — Bernolunster: 18.20 koncert na violončelu, dela jugoslovanskih skladateljev.

Ker 1. in 2. maja „VEČERNIK“ ne bo izšel, naprošamo cenj. inserente da oddajo

oglas

za 1. majsko

številka „Večernika“

do ponedeljka odnosno torka 9. ure dopoldne

Opozarjamo, da bo „VEČERNIK“ izšel v povečanem obsegu in nakladi

Zanimivosti

Važna vloga Bakuja v politiki Bližnjega vzhoda

Kako sta se Anglija in Rusija ljubosumno merili za bogata petrolejska polja na Kavkazu

Borba za Baku, veliko petrolejsko središče na Kavkazu, je bila že od početka na dnevnem redu spletk med velikimi. Odkar so na zahodnih obalah Kaspijskega morja odkrili bogate rezerve nafte, ni bilo miru. Utemeljil je to petrolejsko področje Robert Nobel, brat slovitiga švedskega iznajditelja dinamita, Alfreda Nobela, katerega nagrade za književnost in znanost se razdele vsako leto med izbranec.

Baku je glavno mesto sovjetske zvezne republike Azerbejdžana. Na severu ga zapirajo nad 5000 m visoke gore, na jugu so težko prehodne armenske planine. Na vzhodu se proži gladina Kaspijskega morja, na zahod je dostop najlažji, ker se tod zajeda med gore dolina, ki veže Baku z Batumom.

To ozemlje je imelo že v prišnjem stoletju važno vlogo v svetovni politiki. Anglija se je stalno trudila, da ga osvoji kot prehod v Indijo. Kraji so končno pripadli Rusiji, ko je pa zavzel petrolej v svetu zelo pomembno vlogo, je zanimanje za ta kos sveta še bolj naraslo. Odnosaji med Rusijo in Anglijo so se zaostri. Končno je Rusiji uspelo, da je v berlinskem kongresu dobila Baku zase.

Angleži so bratoma Nobel nudili velike vsote za odkup delnic, toda niso uspeli. Med rusko-japonsko vojno si je Anglija znova prizadevala, dobiti te vrelce v roke. Podpirala je japonsko, menceč da bo tako oslabil Rusijo.

Toda, medtem se je pojavila nova sila, ki je ogražala Bližnji vzhod, Nemčija. Tako sta se Rusija in Anglija večkrat znašli v istem taboru. Z gradnjo bagdadske železnice v Turčiji so dosegli Nemci velik vpliv na vzhodu Sredozemlja. Bagdadska železnica naj bi zagotovila prevoz mosulske nafte v Evropo. Nemška poteza je zblížala Rusijo in Anglijo in v paktu oktobra 1907 sta si obe državi porazdelili interesna področja

med seboj. Južna Perzija je padla pod angleški, severna pod ruski vpliv.

Že 1909 je pa nastalo med Moskvo in Londonom spet napeto razmerje. Ruska vojska je tedaj okupirala severno Perzijo, z izgovorom, da uduši nemire in uvede red v deželi. Na poziv perzijskega

parlamenta Rusi niso hoteli zapustiti dežele. Angleži so se bali, da bi ruski vpliv segel do Indijskega oceana in ogražal petrolejske vrelce pri Mosulu. Zato so tudi Angleži zasedli južni del Perzije. Zahvaljujoč trudu zunanjih ministrov Greya in Izvoljskega ni prišlo do vojne...

Ko je 1917 doživela Rusija vojaški

Pri operacijah zavezniških čet iz Namsosa proti Trondhjemu sodelujejo tudi eskadre angleških lovskih letal. Na sliki vidimo alarm moštva, ki se iz zasilnega pristanka na zasneženi planoti pripravljajo na izvidniški polet

Brez poročnega lista ne sme v hotel

V Oradea Mare, nekdanjem Velikem Varadinu v Romuniji, je eden izmed hotelov v rokah samca Vojislavića, ki je v svojem poslovanju muhast človek. Če prideta k njemu moški in ženska, se morata izkazati s poročnim listom, drugače ne dobita sobe.

Pred tedni se je ustavil pri njem budimpeštanski trgovec, ki je predstavil so-

potnico za svojo ženo. Hotelir je to pot slučajno veroval, kmalu se pa prepričal, da nista poročena. Parček je medtem že odpotoval, ni ga mogel poklicati na zagovor.

Toda, smola je že bila zraven. V sobi je našla postrežnica kombinežo, ki jo je izročila hotelirju. Ta je vprašal pri vratarju po naslovu budimpeštanskega go-

zlom, je Anglija zasedla Zakavkaz. Leta 1920 ga je morala po hudih bojih spet izprazniti in prepustiti rdeči vojski. — Sovjeti so po zasedbi dežele razlastili vse angleške akcije in petrolejsko industrijo podržavili.

Zdaj ima Baku velevažen pomen za zalaganje Nemčije s prepotrebni gorivom naftinih vrelcev. Zahodne sile bi sicer rade preprečile dovoz ruskega kavkaškega petroleja v Nemčijo, toda, vmes so interesi tako Turčije kakor balkanskih držav, ki hočejo ostati čimdalje proč od vojnih zapletljajev.

sta in poslal kombinežo na naslov njegove žene. Ko je ta prejela svileni corpus delicti moževe nezvestobe, je prišlo do ljubosumne scene. Zahtevala je ločitev zakona, Vojislavićev hotel je pa poslej zaprt za pare, ki se ne izkažejo s poročnim listom...

V 80. letu je odletela v Hollywood bivaša francoska operna pevka ga. Ema Calves. V Nici se je spoznala z nekim režiserjem, ki je, navdušen nad njenim petjem, sklenil napraviti iz nje še — filmsko divo...

Nad 30 let je že zaprt ameriški politik Maks Homer. Politična, kulturna in delavska društva so vložila na oblastva prošnjo, da moža izpuste.

Zakonsko posteljo je zamenjal s kurnikom

John Wyck iz New-Jerseyja je 20 let srečno živel s svojo ženo. Nato pa se je naveličal skupnega življenja, kljub temu pa o ločitvi ni hotel ničesar slišati. Neko dne si je uredil del kurnika za stanovanje in se preselil h kuram. Vse žene prošnje, naj se vrne v stanovanje, so bile zaman. John je dejal, da se počuti v kurniku veliko bolje, kakor pa pri ženi. Končno se je žena zatekla pred sodnika in mu razložila svojo nesrečo z možem, ki spi pri kurah. Sodnik je moža kaznoval s tem, da se mora takoj vrniti iz kurnika k svoji ženi.

Kako so vojni poročevalci izkoriščali tisk

O vprašanju tiskovne svobode so prvič resno razpravljali za časa krimske vojne l. 1854-56. Takrat so listi prvič poslali na bojišča svoje poročevalce. Angleški tisk je bil edini, ki za poročila vojnih poročevalcev ni bil podrejen cenzuri. S tem izjemnim stališčem se je dobro okoristil.

Sprva so se v britskem glavnem stanu smejali, če so čitali v listih o luknjah v zidovih Sebastopola, ki se vsak dan večajo, kajti Sebastopol sploh ni imel zidov. Potem pa je vojake počasi minil smeh. Iz Londona so odhajala poročila nekega tedaj znamenitega poročevalca v

Berlin, od tam pa Rusom v Varšavo. Poročal je v »Timesih« n. pr. obširno, kje je vskladiščen smodnik, kolikšna so moštva, ki stražijo skladišča. Zaman je britski vrhovni poveljnik pisal vojnemu ministru:

Tisk je naše vrhovno poveljstvo. Če bo šlo tako dalje, ne boste našli nobenega gentlemana več, ki bi hotel vojski poveljevati. Tisk se je izkazal za največjega sovražnika vojske. Ruse seznanijo z vsemi našimi namerami, izdaja jim točno število naših sil in celo število naših bolnikov.

Ko se minister še vedno ni mogel od-

ločiti, da bi nastopil proti poročevalcem, mu je poveljnik pisal:

Rus ne izdaja niti rublja za vohunstvo, saj dobi vse za pet pencev iz »Timesov«.

Celo ponovne pritožbe z vojaške strani niso zalegle. Število vojnih poročevalcev je naraščalo. Končno je vojni minister pisal vrhovnemu poveljniku med drugim:

Bodite vljudni z vojnimi poročevalci, toda pod roko jim zagrenite bivanje med vojsko! Če boste dosegli, da bodo tega ali onega malo ranili, boste naši državi gotovo napravili veliko uslugo...

— Vraga, v kavarni sem pozabil dežnik...

FLORENCE RIDDELL

LJUBEZEN NA EKVATORJU

ROMAN

57

»Ne — ostanite! Govorila bi rada z vami!« je dejala Glen trdo in ostro.

Eliza je jedva zadrževala razburjenje. »Zakaj ste se vrnila? Menite, da ste lepo ravnala?«

Nasilno in odsekano vprašanje je vzbudilo v Elizi odpor. Oholo je našobila usta.

»In zakaj bi ne smela priti sem? Anita je vendar moja sestrčna. Nikjer drugje nimam doma. Ali naj se odpovem vsemu, tako kot vi želite? Ne morete mi vendar prepovedati, da bi ne smela videti svojega otroka?« je Eliza pokazala z očmi na otroka, ki je kobacal po travi ter stezal roke po metulju, ki je sedel na bilki.

»Kajpada, vse leto vam ni bilo težko do otroku — vesela ste bila, da ste se ga odkrivala,« je odvrnila Glen prav tako nevljudno.

Brian se je skobacal k njima. Svojo tolsto ročico je položil na Elizino koleno, zagledal se ji je v obraz ter pričel klepetati v svoji nerazumljivi govorici. Eliza se je spričo tega raznežila ter rahlo položila svojo roko na otrokovo ramo.

»Lep je, kaj? Nikdar bi ne slutila, da

bo zrasel v tako ljubkega dečka.« Za trenutek je njen srd splahnel, a se je ko povrnil. »Toda sedaj je vaši! Vso to dobo ste ga imela! Meni ga ne zaupate niti za trenutek. Ali menite da je to spodobno ravnanje?« je vrnila Glenisoni očitke.

»Ali bi mar ne smela nekoliko z njim posedeti ter ga opazovati? Morda se bom morala prav kmalu spet vrniti v Anglijo. Poslej ga ne bom več videla; ostal mi bo nanj le še lep in sladak spomin... Hudobna ste... Vselej ste si prizadevala, da me ustrahujete in zavrnete. Pognala ste me, ko je bil Filip bolan, in me niste pustila k njemu. Pa v Mom-basi ste ravnala z menoj tako nevljudno ter me prisilila, da sem se vdala vašim željam.«

»Ne, to ni resnica!« se je branila Glenison. »Saj ste bila vendar tako vesela, ko ste mi zaupala otroka! V napotje vam je bil takrat, pa ste se ga hotela znebiti.«

Eliza se ni mnogo zmenila za odločne Glenine besede. Z grozečim glasom je nadaljevala: »Toda sedaj se vas ne bojim več. Zdaj me ne preženete več!« Napeto sta zrla druga drugi v oči. V

modrih Elizinih očeh je sijalo zmago-slavje, v temnih Gleninih bojazen.

»Zdaj ste vi na vrsti...« je zmago-slavno in s povzdignjenim glasom dejala Eliza. »Mar ni tako pravično? Vesela sem, da se je vse tako obrnilo...!« Potlej je Eliza nekoliko spremenila svoj ostri glas. »Toda nikar se ne ne bojte. Nekoč ste že zmagala nad menoj, in tudi končna zmaga bo vaša. Priklenila se nase Filipa in mojega otroka. Oba. Na tem ne morem jaz ničesar izpremeniti... Nikoli ne bom izdala resnice o — Bri-anu, veste. Saj niti Anita o tem ničesar ne sluti... Toda tu ostanem, zapomnite si! In sicer toliko časa, dokler mi bo všeč. Nikar me ne odganjajte, ne dam se! Dovoliti mi morate, da včasih obiščem Briana in z njim nekoliko pokram-ljam!«

Brian se je medtem skobacal iz Elizinega naročja ter stegoval ročici h Glenisoni.

»Mam... mam-m... Mam-m-m,« je godel.

»Obljubila sem, da ga bom dobro vzgajala,« je mirno rekla Glenison. »In to sem izpolnila. Ali vidite?«

»Da.« Eliza se je spet zazrla v Briana. Kajpada, otrok je bil dobro vzgojen, zdrav in čvrst. Ljubil je svojo mamico — Glen — skrival in stiskal se je v njeno krilo. Vendar pa — čudno — Eliza se je neverjetno razburila. Hvaležnost, ki

jo je pred letom dni izkazovala Glenisoni, je splahnela; namesto nje se je pojavila zavist do žene, ki jo je premagala in dosegla vse, kar je bila Eliza izgubila. In zdaj ji ta žena še očita, da se je zatekla k edinim sorodnikom, ki jih še ima na svetu.

Glenison torej želi, da bi se niti ne dotaknila otroka, ki je bil vendar njen! Še za trenutek ji ni dovolila, da bi bila z njim sama. V očeh so se ji zasvetile solze gneva in zavisti.

Čez travnik je prišla k njima Anita. Brian, ki nikdar ni dolgo strpel na mestu, je zlezal z Gleninega krila ter jel z rokami loviti Elizine koralde.

»Zanimivo, Liza, kako rad te ima tale otrok!« se je zasmejala Anita. »Do mene ni nikdar takle! In moram ti priznati, imenitno se znaš vživeti v materinsko vlogo. Bog me tega obvaruj — nevarna stvar. Obvarovati si hočem svojo vitko postavo, praznoto v srcu naj mi pa izpolni Simbesa, ki ne bo prav nič obremenila našega računa, saj ne bo potrebovala denarja za šolanje in podobne reči.«

Glenison potlej ni mogla spregovoriti z Elizo niti besede, ker je ostala Anita pri njima, dokler možje niso doigrali teniške partije. Nato so servirali na verandi čaj. Glenison je le zredka posegla v živahen razgovor, ki ga je spleta družba.

(Dalie.)

Kultura

Vejalische za strokovno besedje in izrazje

V »Zdravniškem vestniku« se bje že dolgo boj za slovensko medicinsko terminologijo, v katerem je glavni bojevniki primarij kirurškega oddelka naše mariborske bolnišnice, g. dr. Mirko Černič. Te dni smo dobili celo nekaj posebnih odtisov iz poglavja »Vejalische za naše strokovno besedje in izrazje«. Iz tega boja spoznavamo, da so se uvajali pri nas tudi v medicini, in celo z mesta, ki bi bilo dolžno braniti najčistejšo slovensčino, taki izrazi, kakršnih bi nas moralo biti sram. Termin se se prevajali iz drugih jezikov, največ seveda iz nemščine, brez vsakega čuta za čistost in odgovornost. Dobili smo germanizme in spačenke tudi za izraze, ki jih je slovensčina že prej imela in so edini ustrezali njenemu duhu.

Dr. Mirko Černič se je lotil boja proti tej praksi s pogumom, ki zasluži skoraj občudovanje, toda naletel je na mnogih straneh na nerazumevanje, čeprav se mu je pridružil s popolnim priznanjem univ. profesor dr. Ramovš, ki predlaga, naj sestavi slovar, katerega bi nato pregledala in dokončno odobrila posebna komisija zdravnikov in jezikoslovcev. Zbranega je že mnogo gradiva, posebno v dosedanjih snopičih »Zdravniškega vestnika«, kar bi sestavljanje znatno olajšalo. Toda potem bi morali dokončno redakcijo priznati vsi in se dosledno posluževati strokovno odobrenih izrazov. Tako rešitev bi pozdravili tudi laiki, posebno pisatelji, časniki in drugi, ki so pri svojem delu primorani ukvarjati se kdaj pa kdaj z medicinskimi izrazi.

Dr. Mirko Černič trdi popolnoma pravilno, da od same slovenske »učenosti« skoro nikdo več slovensko niti pisati niti govoriti ne zna. Tako postajamo od dne do dne bolj tujci, ki po naključju še imamo slovenske besede, vse drugo pa je nemško. Ta ugotovitev seveda ne velja samo za zdravstvo, marveč tudi za vsa druga strokovna in nestrokovna področja. Jezik v večini časnikov in časopisov postaja tak, da bi morali nad seboj obupati. Nikdar v vsej zgodovini slovenske-

ga pismenstva ni bilo v našem jeziku toliko germanizmov, kolikor jih je sedaj, k nam pa prihajajo po veliki večini — preko bratov Hrvatov in Srbov, ki so si ustvarili svoj časniški žargon kar z več ali manj dobesednim prevajanjem iz nemščine. Kmalu ne bo noben slovenski pisar več napisal, da so se n. pr. fantje stepli, ampak bo rabil dosledno germanizem »med fanti je prišlo do pretepa«. To je le en sam primer, a podobnih moremo zaslediti vsak dan brez števila. Zdi se, da bo treba proti uničenju slovensčine nastopiti z odredbami, ako se ne bomo hoteli sprijazniti s tem, da postanemo samo še »slovenske in neslovenske besede po tuje postavljajoči evropski bastardi«.

-r.

k Pred sklepom sezone 1939-40 je glavni članek 16. številke škopskega »Pozorišnega lista«. A. Š. je prispeval obširno studijo o Shakespeareju in njegovi dobi, slede pa še poročilo o koncertu »Jefimije«, članek o igralcu Siniši Ravasiju in razne gledališke vesti.

k Hrvatska gledališča. V preračunu banovine Hrvatske je tudi postavka 10.499.881 din za tri hrvatska gledališča: zagrebško, osiješko in splitsko. Dobila bodo: zagrebško 7 milijonov 399.881, splitsko 1.700.000 in osiješko 1.400.000 din. Vsa tri gledališča imajo dramo in opero. Razen tega je določenih še 75.000 din za obnovo zgodovinsko pomembne stavbe gledališča v Hvaru.

k Avantgardistično svobodno gledališče se je ustanovilo v Zagrebu kot »Dramski studio« pod pokroviteljstvom Francoske komedije v Parizu in v okviru Francoskega instituta v Zagrebu. Gledališče bo pričelo svoje delo z vrizoritvijo Molièrejeve komedije »Les Fourberies de Scapin« v francoskem originalu.

k Hrvatski dramski natečaj. »Matica hrvatskih kazališnih dobrovoljcev« je razpisala tudi letos nagrado za najboljšo novo hrvatsko dramsko delo. Nagrada znaša skupno 12.000 din.

Sport

Mariborska iniciativa za ustanovitev STZ

Po sklepu zadnjega občnega zbora JTZ se bo izvedla tudi v teniškem sportu temeljita reorganizacija na podlagi ustanovitve narodnih zvez. Po nastanku Hrvatske teniške lige in Srbske teniške zveze stopa to vprašanje v vsej svoji aktualnosti tudi pred slovenske prijatelje teniškega sporta. Situacija je dozorela tako daleč, da se že v vseh naših centrih vrše tozadnja posvetovanja. Inicijativno so posegli v razvoj dogodkov mariborski sportniki, ki so že ustanovili posebni akcijski odbor

za ustanovitev Slovenske teniške zveze, ki mu stoji na čelu Radovan Sepec, eden najzaslužnejših organizatorjev teniškega sporta pri nas; njegovo ime je neločljivo vezano z razvojem in uspehi mariborskega belega sporta. Že v prihodnjih dneh bo pričel akcijski odbor posvetovanja z delegati posameznih klubov, nakar tudi ne bo več daleč do ustanovnega občnega zbora STZ. Mariborski in vobče slovenski teniški sportniki si mnogo obetajo od reorganizacije slovenskega teniškega sporta.

Železničar — Mura na stadionu

Prvorazredno prvenstvo MNP se bo v nedeljo nadaljevalo s tekmo Železničar—Mura, ki je sicer za obe nastopajoči strani ki več ali manj prestižnega značaja. Vendar pa je pričakovati ogorčene borbe, saj ima Mura še teoretsko izglede na plasma v ligo ter bo v svrhu realizacije teh šans dala vse iz sebe, medtem ko je Železničar že na varnem in se bo boril le za čim častnejši rezultat. Železničar je v tem srečanju favorit, a praksa je pokazala, da je pri nedeljskem nasprotniku treba biti pripravljen tudi na neprijetna presenečenja. Pričetek tekme bo na stadionu ob 16. s predtekmo ob 14.

USTANOVNI OBČNI ZBOR MOTO-SEKCIJE AVTOMOBILSKEGA KLUBA V CELJU

Pod okriljem Avtomobilskega kluba kraljevine Jugoslavije, sekcija Ljubljana, s pododborom v Celju, so celjski motoristi ustavili te dni lastno moto-sekcijo. Član pripravljavalnega odbora Janko Brišček je pozdravil uvodoma zastopnika vojske kap. Jovanoviča, zastopnika Avtokluba, posebej načelnika motosekcije inž. Struno ter druge delegate in poudaril važnost te organizacije, ki je pod najvišjim pokroviteljstvom kraljevskega doma, za narodno obrambo. Po sprejetju pravil in pravilnikov je bil soglasno izvoljen sledeči odbor: načelnik Brišček Janko, podnačelnik Čokan Ludvik, tajnika: Šimenc Rudolf, Premik Franjo, blagajnika: Gorjanc Josip, Vebber Vilbald, tehnični referent: Hobacher Valter s pomočnikom Grdina Karlom. V častno razsodišče sta bila izvoljena dr. Čerin in dr. Kozina, v ostali odbor pa Mirnik Bogdan, Arčan Drago, Pečovnik Alfonz, Škerjanc Josip, Kočevkar Franc, Ve-

ber Franc, Bremec Anton in Oblišar Hinko. Pri slučajnostih so poedini člani sprožili razna vprašanja, zlasti v pogledu bencina. G. Breznik iz Ljubljane je pojasnil program tekem, ki so predvidene že v maju, ravno tako pa je predvidel tudi skupne izlete, pri katerih bi sodelovali tudi Celjani.

s Sekcija ZNS v Mariboru (službeno). Delegiranje za 28. april: Železničar—Mura g. Bergant, predtekma g. Grošelj, ČSK—Maribor g. Selanac, Slovan—Železničar g. Milan Sila. G. Bergant in Grošelj se opozarjata, da se njuni tekmi pričeta ob 16, odnosno 14.

s XXI. redni letni občni zbor ISSK Maribora bo drevi ob 20. v lovski sobi hotela »Orel«.

s Juniorska prvenstvena tekma Slavija—Rapid, določena za nedeljo se ne bo odigrala, ker je Slavija prepustila obe točki brez igre svojemu nasprotniku.

s Atleti boksarskega odseka PSK se nujno pozivajo k treningom radi nastopa proti SK Makabi, Zagreb.

s V rimskem teniškem turnirju je naša dvojica Florijanov-Pallada v semifinalu premagala jugoslovansko-italijanski par Kovčeva-Bossi s 6:3, 6:8, 6:4, v finalu pa je izgubila proti italijanskemu paru San Doninno-Taroni s 6:2, 3:6, 5:7. Damski single se je zaključil z zmago Nemke Ullsternove nad Italijanko Manzutto v finalu s 6:3, 1:6, 6:4.

s Table teniški dvoboj SK Celje—SK Mura v Celju se je končal s 6:6 neodločeno. V prvem srečanju v Murski Soboti so zmagali Celjani z 9:7, kakor smo že poročali.

n Pridiga v ciganskem jeziku. V župni cerkvi v Odri onkraj Save je bilo preteklo nedeljo cerkveno prošenje. Zbralo se je ogromno število ciginov, ker jim je župnik obljubil, da bo pridigal v ciganskem jeziku, kar je tudi storil. Pridigal je župnik od Sv. Križa Anton Medven, ki že 20 let poučuje ciganski jezik.

n Ljubosumnost terjala dvoje življenj. V Zagrebu je 35 letni trgovski pomočnik Konrad Rotar ustrelil svojo izvoljenko 18 letno zasebno uradnico Olgo Cahunovo v srce, da je bila na mestu mrtva. Nato je

še sebe usrelil in mrtve obležal. Vzrok tragičnega dogodka je ljubosumnost.

n 39.000 litrov mleka potrebuje dnevno Zagreb. Ker je sedaj obetno pomanjkanje mleka, bodo preuredili vse glavne mlekarne.

n Cez Kolpo v Karloven bodo se letos zgradili nov most, ki bo veljal okoli 7 milijonov din.

n Rimski sarkofag so izkopali v Petrinu pri Varaždinu. Sarkofag, ki je že druga najdba te vrste v varaždinski okolici, so prenesli v varaždinski muzej.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par najmanjša pristojbina za te oglase le din 5.—. Družbe orekli. dopisovanja in tenitovanski oglasi din 1.— oo besedi. Najmanjši znesek za te oglase le din 10.—. Debelo tiskane besede se računalo dvojnó. Oglasni davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takol pri naročilu oziroma ga le vpsolati v oismo skupaj z naročilom ali na oo poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pisemne odzveve glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 2 din.

Razno

BRITJE 2 din
STRIZENJE 3 din
najceneje v brivnici »Rapid«
(Koštoma) sedaj Meljska 1.
1901-1

ALI ŽE VESTE!
Dr. Koflerjev zdravilni kruh
ne napenja. Izdeluje samo
pekarna Rakuša, Koroška ce-
sta 24. 2151-1

SEMENSKI OVES
Jari ječmen, beli krompir za
seme, deteljna in travna se-
mena, škroplna sredstva,
umetna gnojila in apneni prah
je dobiti pri Kmetijski družbi.
Meljska c. 12- telefon 20-83.

Posesi

LEPO PARCELO
z betonirano kletjo in z grad-
benim materialom prodam.
Informacij: Tezno, Maistrova
ulica 60. 2655-2

NOVO HIŠO
prodam za 25.000 din. Vpra-
šati: Pobrežje, gostilna Po-
tokar, v soboto popoldne in
nedeljo ter vsak dan po 6. uri
2652-2

POSESTVO
12 oralo zemlje, se po ugod-
ni ceni proda v Koških 11.
Alojzija Kronvogel. 2627-2

Stanovanje

DVORIŠČNO STANOVANJE
(soba, kuhinja) se odda. Mai-
strova 16. 2668-5

KOMFORTNO STANOVANJE
dvosobno, v novi vili se od-
da s 1. majem ali junijem.
Naslov v ogl. odd. »Večerni-
ka«. 2587-5

Odda se dvoje lepih.
MANJŠIH STANOVANJ
v najem. Vprašati Vrtna 8-I.
2665-5

Soba odda

2 gospoda sprejemem na
HRANO IN STANOVANJE.
Židovska 14, vrata 3. 2666-7

OPREMLJENA SOBA
v centru se odda. Vrazova
2-I., desno. 2647-7

Sluzbo dobi

BRUSACA
za granit in marmor sprejme
Fanjó Kunovar, Sv. Križ —
Ljubljana. 2664-9

ČEVljARSK. POMOČNIKA
sprejemem takoj. Joško Keber,
čevljarstvo, Tržaška cesta 1.
2662-9

Kam, kje?

PRLEČKE GIBANICE
vsako nedeljo v gostilni Kren
-Klemenšak, Pobrežje. 2636-17

VINOTOČ NOVAČAN
v Koških otvorjen. 2657-17

Klobuke

popravljam, zmanjšujem, po-
večavam, barvam, kemično či-
stim ter fasoniram po zadnji
modi. Izdelujem in prodajam
tudi nove po konkurenčnih
cenah. Se priporoča

Babošek Vladko
klobučarstvo

MARIBOR, VETRINJSKA 5

Čitajte, »Večernik«

Še dovolj blaga se dobi pri

Trpinu

po zelo nizkih cenah.
Oglejte si izložbe!

V Mariboru ima največji uspeh »Večernikov« oglas!

Lepa poučna knjiga

je najprimernejše darilo za odrasle in otroke
KNJIGARNA TISKOVNE ZADRUGE
Maribor, Aleksandrova c. 13, telefon 25-45

†

Umrli je naš srčno ljubljeni soprog, očka, stric in svak, gospod

Fran Belle

bivši trgovec in trafikant

K večnemu počitku ga bomo spremili v soboto, dne 27. t. m., ob 16. uri
iz mrtvašnice na frančiškansko pokopališče

Maribor, 26. aprila 1940.

Zalujoče rodbine: Belle, Rohrman, Sever, Gruden.